

На данашњи дан 1914. године Скупштина Србије усвојила је у Нишу у Првом светском рату "Нишку декларацију", којом је предвиђено, након рата, уједињење Срба, Хрвата и Словенаца у заједничку државу.

43. п.н.е. - Убијен је римски говорник, писац, филозоф и политичар Марко Тулије Цицерон, највећи стилиста римске литературе. Био је републиканац, противник Јулија Цезара и Марка Антонија. За конзула је изабран 63. пре н.е. Открио је и разобличио Катилинину заверу. Био је то покушај да се република замени личном владом, неком врстом диктатуре (према античкој терминологији - тираниде). После убиства Цезара 44. пре н.е. ухапшен је због серије напада на Антонија (14 беседа - "Филипика") и убијен. Остала дела: "Беседе", "О беседнику", "Расправе у Тускулу", "О старости", "О пријатељству", "О крајностима добра и зла", "О природи богова", беседе "Против Катилине".

1834 - Рођен је Валтазар Богишић, српски правник и историчар, професор универзитета у Кијеву и Одеси, академик. Израдио је "Општи имовински законик за Књажевину Црну Гору" 1888. на захтев кнеза Николе. Остала дела: "Правни обичаји у Словена", "Зборник садашњих правних обичаја у Јужних Словена", "Писани закони на словенском југу",

"Напутак за описивање правнијех обичаја који у народу живе".

1857 - Рођен је српски сликар Урош Предић, члан Српске краљевске академије. Један од највећих српских сликара уопште. Био је изразити академски реалиста. Сликаство је учио у Бечу и Минхену. Велике композиције из класичне митологије које је израдио за дворану горњег дома у згради новог бечког Рајхсрата (скупштине) донеле су му место асистента бечке ликовне Академије. Више од пола века стварао је у родном Орловату (Банат) и у Београду. Портретисао је готово све истакнутије личности политичког и културног живота Србије крајем 19. и у првој половини 20. века. Израдио је и више од хиљаду икона и низ иконостаса. Радио је и историјске композиције - "Босански бегунци", "Косовка девојка". Друга најпознатија дела: "Сироче на мајчином гробу", "Весела браћа".

1863 - Рођен је италијански композитор Пјетро Маскањи, творац прве веристичке опере. Дела: опере "Кавалерија рустикана", "Ирис", "Пријатељ Фриц".

1890 - Рођен је српски писац и ботаничар Стеван Јаковљевић, професор Универзитета у Београду и ректор од 1945. до 1950. Завршио је Филозофски факултет у Београду. Као официр српске војске борио се у Првом светском рату, а у Другом светском рату био је у италијанским и немачким заробљеничким логорима. Књижевно име и популарност стекао је романом "Српска трилогија" који чине "Деветсто четрнаеста", "Под Крстом" и "Капија слободе". Остала дела: романи "Смена генерација", "Велика забуна", "Ликови у сенци", дела из ботанике "Студије о биљном свету Преспанског језера", "Макрофитска вегетација Охридског језера", "Систематика лековитог биља".

1894 - Умро је француски дипломата Фердинанд де Лесепс, који је од 1859. до 1869. руководио градњом Суецког канала. Започео је и градњу Панамског канала 1881. али је после банкротства Друштва за изградњу Канала избила велика афера. Истрагом је утврђено да је Друштво подмитило многе француске ministre и посланике и све велике француске листове, што је приморало чак и потоњег француског председника владе Жоржа Клемансоа да се привремено повуче из политичког живота. Панамски канал довршиле су САД тек 1914. уз огромне трошкове и невероватне људске жртве (тропска клима погодовала је болестима од којих су радници масовно умирали).

1896 - Дворској канцеларији у Бечу предат је први "Царски меморандум" у којем су представници 14 српских аутономних општина у Босни и Херцеговини изложили неправде окупационе управе, која је погазила бројна права Срба у цркви и школству.

Цар Франц Јозеф је с негодовањем одбацио меморандум, а потписници су на разне начине прогањани. До 1902. поднета су још три меморандума, са сличним исходом.

1922 - Северна Ирска је гласала за одвајање од Републике Ирске.

1924 - Рођен је португалски државник Марио Соареш, после обарања диктатуре у Португалу 1974. три пута биран за председника владе. Постао је 1986. шеф државе као први цивил на положају председника Португала после 60 година.

1941 - Јапан је без објаве рата напао америчку поморску базу у Перл Харбуру на Хавајима, а неколико часова касније председник САД Френклин Рузвелт објавио је да је његова земља ушла у Други светски рат. Мучким нападом нанети су огромни губици морнарици САД и Јапан је стекао велику предност у првој фази рата на Пацифику. Потопљени су готово сви ратни бродови САД у том делу света, осим носача авиона који су тог дана били на пучини. На земљи је уништено 178 авиона, 3.303 војника су погинула, а 1.272 рањена.

